

ILIE BORZIAN, *ÎNCEPUTURILE ISTORIEI MOLDOVEI*, Chișinău, Editura „Știința”, 1996, 114 p.

Cercetător la Institutul de Arheologie și Istorie Veche al Academiei de Științe a Republicii Moldova, domnul Ilie Borzian s-a impus în lumea științifică românească și internațională ca un reputat specialist în arheologia paleoliticului. Prin eforturile depuse de către domnia sa, stațiunea de la Cosăuți a intrat în circuitul științific internațional, fiind un important reper pentru decodarea paleoliticului din spațiul est european.

Lucrarea *Începuturile istoriei Moldovei*, apărută în seria „Culturi vechi în Moldova” a editurii „Știința” din Chișinău, se dorește a fi „o schiță a celor mai timpurii perioade ale istoriei spațiului dintre Nistru și Carpați [...] realizată într-o formă științifico-populară”. Structurată în patru capitole – *Cele mai vechi urme de locuire a omului în spațiul carpato-nistrian (Epoca acheuleană)* ; *Cultura materială și modul de viață al omului de Neanderthal (Epoca musteriană)* ; *Apariția și dezvoltarea omului de tip fizic contemporan (Epoca paleoliticului superior)* ; *Criza economiei bazată pe vânătoare și cules (Epoca mezolitică)* – precedate de *Introducere* și urmate de *Încheiere*, lucrarea domnului Ilie Borzian se dovedește a fi o tentativă – în mare parte reușită – de studiu monografic. Dorința de a se face înțeles de o largă categorie de cititori scade sensibil rigoarea științifică. Rezultatele investigațiilor complexe întreprinse în siturile paleolitice din spațiul carpato-nistrian, ale analizelor trans- și interdisciplinare la care au fost supuse, materialele descoperite sunt prezentate într-o formă coerentă, mereu integrate în contextul universal. Pe parcursul lecturii se conturează cititorului un ușor dezechilibru între volumul de date care intră în ecuație rezultate din cercetările efectuate în spațiul de la vest de Prut și cele din teritoriul moldav de la est de același râu. Această inegalitate este datorată, într-o anumită măsură, și volumului diferit de cercetări de teren întreprinse în cele două zone.

Autorul se exprimă într-o limbă română fluentă, foarte rar viciată de sintagme / expresii oarecum nefericite : „bordurile priporoase” (p. 50), „județul Piatra-Neamț” (p. 69), „cont pe care erau fixate anumite evenimente” (p. 80, de fapt un fel de *răboj*, s.n., C.A.), „vechimea documentată a apariției pescuitului în zonă *se adâncește* (s.n., C.A.) aproximativ cu 5 mii de ani” (p. 94), „două stațiuni practic identice” (p. 95). Acestea sunt, însă, elemente ce pot fi foarte ușor eliminate într-o ediție viitoare.

Bibliografia selectivă cuprinde un număr de 41 de titluri, unele de importanță majoră pentru studierea epocii pusă în discuție.

Avându-se în vedere raritatea aparițiilor editoriale privitoare la epoca paleolitică, îndeosebi a celor cu caracter de monografie, lucrarea domnului Ilie Borzian nu poate fi decât binevenită ; aceasta în ciuda faptului că s-ar putea să fie mulți cei care, specialiști sau nu, vor găsi de cuviință să vadă doar puținele puncte negative din această carte.

Costică ASĂVOAIE